

# Typografia typowej książki

Autor: [Robert Chwałowski](#)

Dobra książka to nie tylko treść, lecz także nienaganna forma, na którą wpływ ma mnóstwo elementów: skład tekstu powinien być wykonany w sposób staranny oraz poprawny pod względem zarówno technicznym, jak i językowym, kompozycja graficzna książki powinna łączyć w sobie estetykę i funkcjonalność.

Robert Chwałowski przedstawia zbiór zasad, które mogą pomóc wydawcy, redaktorowi technicznemu, grafikowi czy operatorowi DTP w stworzeniu książki dobrej właśnie pod względem formy. Dotychczas trzeba było poszukiwać tych zasad w rozmaitych publikacjach normalizacyjnych, w słownikach i wydawnictwach poprawnościowych, w zdezaktualizowanych podręcznikach z zakresu poligrafii czy redakcji technicznej, a także w poradnikach autorów zagranicznych, często nie uwzględniających rozwiązań specyficznych dla języka polskiego.

W tomie "Typografia typowej książki" po raz pierwszy zasady te zebrano w całość. Autor dokonał starannej selekcji: oparł swoje recepty zarówno na polskich tradycjach zecerskich i wydawniczych, jak i na najlepszych wzorcach typografii światowej. Uwaga autora skupia się na mikrotypografii, czyli na składaniu tekstu, poprawności językowo-technicznej składu, interpunkcji. Sporo miejsca przeznaczono jest też na tzw. makrotypografię, a więc np. kwestie łamania tekstów czy układu logicznego książki. Książka obfituje w przykłady i dokładnie objaśnia trudne zagadnienia, takie jak tabele, bibliografia czy przypisy.

Do stworzenia dobrej książki potrzebne jest doświadczenie i wiedza z zakresu edytorstwa i typografii, której nie da się chyba zawrzeć w jednym podręczniku, choćby bardzo obszernym. Jednak posługując się receptami Roberta Chwałowskiego, unikniemy z pewnością podstawowych błędów i przynajmniej nie stworzymy książki złej.

Na taką właśnie książkę o książkach czekałem od lat.

*Adam Twardoch -- delegat krajowy Polski w międzynarodowym stowarzyszeniu typograficznym ATypI*

**Spis treści :**

## **Wprowadzenie (7)**

### **I. Elementy i części składowe książki (9)**

- 1.1. Części składowe książki (9)
- 1.2. Szeregowanie części składowych i elementów książki (9)

### **2. Okładka (11)**

- 2.1. Elementy okładki (11)
- 2.2. Obwoluta (11)

### **3. Karty tytułowe (13)**

- 3.1. Uwagi wstępne (13)
- 3.2. Serie i książki wielotomowe (13)
- 3.3. Strona przedtytułowa (13)
- 3.4. Strona przytytułowa (14)
- 3.5. Strona tytułowa (15)
- 3.6. Strona redakcyjna (17)

### **4. Materiały wprowadzające (19)**

- 4.1. Uwagi wstępne (19)
- 4.2. Przedmowy (19)
- 4.3. Wstęp krytyczny (20)
- 4.4. Posłowie (21)
- 4.5. Dedykacja (21)
- 4.6. Motto (21)

### **5. Tekst główny (23)**

- 5.1. Podział tekstu (23)
- 5.2. Tytuły partii tekstu (23)
- 5.3. Łamanie (24)
- 5.4. Dzielenie i przenoszenie wyrazów (24)
- 5.5. Pozostawianie wyrazów na końcu wiersza (24)
- 5.6. Odstęp międzywyrazowe i międzyliterowe (25)
- 5.7. Wyróżnienia (25)
- 5.8. Akapity (26)
- 5.9. Nazwiska (27)
- 5.10. Daty (27)
- 5.11. Wyrażenia od...do (27)
- 5.12. Inicjały (28)

### **6. Przypisy (29)**

- 6.1. Rodzaje przypisów (29)
- 6.2. Przypisy bibliograficzne (29)
- 6.3. Przypisy rzeczowe (30)
- 6.4. Przypisy słownikowe (30)
- 6.5. Autorstwo przypisów rzeczowych (31)
- 6.6. Odnośniki (31)
- 6.7. Składanie i łamanie przypisów (32)
- 6.8. Umieszczenie przypisów (33)

### **7. Tabele (35)**

- 7.1. Krój i stopień pisma w tabelach (35)
- 7.2. Rozmieszczanie tabel (35)
- 7.3. Tytuły i numeracja tabel (35)
- 7.4. Kierunek tekstu w boczku i w główce (35)

- 7.5. Umieszczanie tekstu w boczku i w główce (36)
- 7.6. Umieszczanie danych w pozycjach rubrykowych (36)
- 7.7. Numeracja rubryk (38)
- 7.8. Przepisy do tabel (39)

## **8. Ilustracje (41)**

- 8.1. Położenie ilustracji (41)
- 8.2. Podpisy i numeracja (41)
- 8.3. Ilustracje a tekst główny (41)
- 8.4. Obłamywanie ilustracji (42)
- 8.5. Odstępy (42)
- 8.6. Ilustracje całostronicowe (42)

## **9. Bibliografia załącznikowa (43)**

- 9.1. Język i pisownia (43)
- 9.2. Szeregowanie pozycji bibliografii załącznikowej (43)
- 9.3. Numer porządkowy pozycji (44)
- 9.4. Kolejność elementów opisu (44)
- 9.5. Wyróżnienia i interpunkcja (45)
- 9.6. Przejmowanie danych (46)
- 9.7. Nazwa autora (46)
- 9.8. Tytuł (47)
- 9.9. Nazwy współtwórców (48)
- 9.10. Oznaczenie wydania (48)
- 9.11. Miejsce wydania (produkcji) (48)
- 9.12. Nazwa wydawcy (producenta) (48)
- 9.13. Rok wydania (produkcji) (49)
- 9.14. Data i oznaczenie części wydawnictwa ciągłego (49)
- 9.15. Liczba tomów, numer tomu (50)
- 9.16. Liczba stron (50)
- 9.17. Nazwa serii i numer tomu w obrębie serii (50)

## **10. Materiały informacyjno-pomocnicze (51)**

- 10.1. Uwagi wstępne (51)
- 10.2. Wyróżnienia (51)
- 10.3. Słownik użytych terminów (51)
- 10.4. Wykaz skrótów (51)
- 10.5. Wykaz tabel (51)
- 10.6. Wykaz ilustracji (52)
- 10.7. Spis treści (52)
- 10.8. Obcojęzyczne streszczenia, spisy treści i wykazy (53)

## **11. Paginacja (55)**

- 11.1. Zasady ogólne (55)
- 11.2. Pagina zwykła (55)
- 11.3. Żywa pagina (55)

## **12. Indeksy (57)**

- 12.1. Rodzaje indeksów (57)
- 12.2. Zapis nazwy osobowej (57)
- 12.3. Zapis nazwy geograficznej (57)
- 12.4. Zapis rzeczowy (58)
- 12.5. Szeregowanie zapisów indeksowych (58)
- 12.6. Interpunkcja i wyróżnienia (58)

## **13. Przytoczenia (61)**

- 13.1. Cudzysłowy apostrofowe a odmiana pochyła (61)
- 13.2. Elementy w przytoczeniach nienależące do nich (61)
- 13.3. Dwukropek w przytoczeniach (62)

## **14. Dialogi literackie (63)**

- 14.1. Pauzy w dialogach literackich (63)
- 14.2. Sposoby składania dialogów literackich (63)
- 14.3. Dwukropek w dialogach literackich (64)
- 14.4. Majuskuły i minuskuły w dialogach literackich (64)

## **15. Wzory matematyczne (65)**

- 15.1. Uwagi wstępne (65)
- 15.2. Stopień pisma we wzorach (65)
- 15.3. Wyróżnienia elementów wzorów (66)
- 15.4. Odstępy we wzorach (67)
- 15.5. Odstępy między wierszami wzoru (69)
- 15.6. Ustawianie jednowierszowych wzorów wystawionych (69)
- 15.7. Przenoszenie i ustawianie wielowierszowych wzorów wystawionych (70)
- 15.8. Przenoszenie wzorów w tekście (70)
- 15.9. Ułamki (70)
- 15.10. Wskaźniki (70)
- 15.11. Numeracja wzorów (71)

## **16. Wylicznia z punktami (73)**

- 16.1. Wylicznia akapitowe (73)
- 16.2. Wyliczenia jednozdaniowe (73)
- 16.3. Wyliczenia objęte więcej niż jednym zdaniem (73)

## **17. Skróty i skrótowce (75)**

- 17.1. Zasady ogólne (75)
- 17.2. Skróty w poszczególnych elementach dzieła (75)
- 17.3. Podział skrótów na kategorie (75)
- 17.4. Skróty ogólne (76)

## **18. Znaki interpunkcyjne (77)**

- 18.1. Uwagi wstępne (77)
- 18.2. Przecinek (77)
- 18.3. Kropka (78)
- 18.4. Średnik (81)
- 18.5. Wielokropek (81)
- 18.6. Wykrzyknik (znak wykrzyknienia) (82)
- 18.7. Pytajnik (znak zapytania) (83)
- 18.8. Dwukropek (84)
- 18.9. Pauza (myślnik), półpauza (86)
- 18.10 Nawiasy (87)
- 18.11 Cudzysłowy (89)

## **19. Zbiegi znaków interpunkcyjnych (93)**

- 19.1. Znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzenia (93)
- 19.2. Cudzysłowy i nawiasy a inne znaki (93)
- 19.3. Wielokropek a inne znaki (94)
- 19.4. Zbieg wykrzyknika i znaku zapytania (94)

## **20. Znaki nieinterpunkcyjne (95)**

- 20.1. Dywiz (łącznik) (95)
- 20.2. Ukośne kreski (96)
- 20.3. Ligatury standardowe (97)
- 20.4. Ligatura & (97)
- 20.5. Apostrof (98)
- 20.6. Inne znaki (98)

## **Bibliografia (99)**

## **Słownik terminów (103)**